Numĕrul 36. Adaus la Numĕrul 192 al „Dreptăţii“ din 3 (15 Septemvre) 1894. Anul I.

FOAIA DE DUMINECĂ

A ḌIARULUI „DREPTATEA“.

Editor: **Dr. Cornel Diaconovich.** Redactor responsabil: **Dr. Valeriu Branisce.**

La luptele şi suferinţele Românilor.

Din cea mai nouă seriă a luptelor şi suferinţelor poporului român dăm aḍi unele din cele mai insemnate. Nime nu se mai poate indoí, că guvernul unguresc crede, că prin goana mare ce a pornit contra tot ce este românesc, adecă prin infricare şi prigonire va deslega aşa cum ii place lui cestiunea naţionalităţilor şi in deosebi cestiunea română din Ungaria.

Insĕ îşi poate pune pofta in cui şi numai ne doare de soartea ţĕrii vĕḍĕnd că stăpânirea de acum a ţĕrii in ce cursă stricăcioasă a celei mai fatale amăgiri a căḍut.

Pe Românul aḍi nu-l mai infrică nici o terorisare, fie cât de nelegiuită, ci tocmai îl amăreşte tot mai tare şi-l oţeleşte tot mai mult in luptă pentru drepturile sale naţionale.

Proces Dlui Dr. Ioan Raţiu.

Stăpânirea maghiară şi-a pus in gând se nu lase in pace pe martirii causei române nici chiar când ei sunt in temniţă.

Astfel dlui Dr. V. L u c a c i u i-a intentat deodată douĕ procese, unul pentru delict ce l'ar fi comis acum doi ani, ear altul pe basa unor denunţări miserabile din Cluş.

Acelaş procedeu vedem că se urmăreşte şi cu venerabilul president al partidului naţional român, cu dl Dr. Ioan R a ţ i u. Şi Dsale i-se aplică acelaş procedeu: abia că şi-a inceput osânda de doi ani, şi i-s'a şi intentat un alt proces, de astă-dată c r i m i n a l!

La 29 August dl Dr. Ioan R a ţ i u a fost ascultat de către judele de instrucţie din Seghedin.

Eată amĕnuntele asupra acestei ascultări:

Obiectul ascultării dlui Dr. Ioan Raţiu a fost cununa cu tricolor românesc, cu care in preseara plecării la procesul Memorandului, fetele române din Sibiiu au surprins pe comitetul partidului naţional. Membrii din Sibiiu ai comitetului au luat cununa cu dênşii, deoare-ce ea era dedicată intreg comitetului. Gendarmii insĕ, postaţi in gara Ghiriş, au luat cununa din fereastra cupeului, unde era acăţată.

Ajungĕnd la Cluş, preşedintele comitetului, dl Dr. I. Raţiu şi secretarul dl Sept. Albini, a rugat telegrafic pe ministrul de interne sĕ dispună a se da indĕrĕpt cununa. Gendarmii, la rĕndul lor, au făcut arĕtare la tribunalul din Turda, spunĕnd că dl Dr. I. Raţiu a acăţat cununa la fereastra cupeului cu tendenţa de a demonstra contra statului. Tribunalul din Turda nefiind competent in această causă, a trimis actele judelui de instrucţie din Sibiiu, ear acesta a mijlocit ca dl Dr. I. Raţiu sĕ fie ascultat de către judele de instrucţie din Seghedin.

In rĕspunsul seu, făcut la tribunalul din Seghedin, dl Dr. Ioan Raţiu a accentuat, că crima ce i-se impută pe nimic nu poate fi basată, deoare-ce nu se poate numí demonstraţie in contra statului faptul, de a primí şi a duce cu sine pe tren o coroană legată cu tricolorul românesc; nici faptă ilegală nu poate fi acest lucru. Prin urmare in casul de faţă nu se poate aplica §-ul respectiv din dreptul penal, paragraf a cărui aplicare ar aduce cu sine 15 ḍile inchisoare in temniţa comitatului şi 200 fl. amendă.

Deocamdată acesta este stadiul a celui proces ce stăpânirea a intentat iubitului nostru president.

Ce va urma vom vedé. Un lucru îl ştim positiv: de asemenea stupide procese numai copiii, ear nu bărbaţii se spărie!

Brutalitatea gendarilor recunoscută.

In causa preotului Popescu brutalisat de gendari publicăm sentenţa forului militariu, prin care se recunoaşte, se confirmă şi se pedepseşte brutalitatea gendarilor. R a r c a s, dară s'a intêmplat şi s'a intêmplat numai prin acea că preotul român neinfricat şi-a apĕrat dreptul şi demnitatea cu tenacitate şi până la estremitate.

Sentenţa sună româneşte astfel:

„In urma cercetării cu data de 29 August 1894 nr. 238/912 a comandei cercului I. gendarmăresc, vĕ fac cunoscut, ca representantului preotului din Suciul-de-jos Gregoriu Popescu, că pe basa cercetării tribunalului militar, făcută in urma inaintării date in numele clientului D-Voastre, tribunalul militar de la al VI-lea cerc honveḍesc a adus următoarea decisiune valabilă, anunţată şi intrată in valoare de drept: sergentul de gendarmi Ianka Csiki Antal, gendarmii Kiss Péter, Horváth Ferencz şi Oloszutyán László s'au declarat de v i n o v a ţ i i n d e l i c t u l c o m i s c o n t r a s e r v i c i u l u i s ĕ u a o f i c i u l u i p u b l i c. Apoi in delictul comis c o n t r a s i g u r a n ţ e i d e o n o a r e p e r s o n a l ă, şi incă cei trei acusaţi in linia primă s'au aflat d u p l u v i n o v a ţ i, ear' cel dintâiu acusat şi in delictul v ă t ă m ă r i i d a t o r i n ţ e i o b l i g ă t o a r e i n s e r v i c i u d e s u p r a v e g h e t o r şi in urmă toţi patru in d e l i c t u l t r a n s g r e s i u n i i c o m i s e p r i n n e g l i g i a r e a i n g e n e r e a r e g u l e l o r d i s c i p l i n a r e, prescrise pentru serviciu. Pentru aceste pe basa §-lui 766 a codului penal şi pe lângă aplicarea §§-lor 94, 98 şi 126 sunt osândiţi la arest de odaie agravat prin o ḍi de post pe sĕptĕmână, in care ḍi vor avé sĕ se culce pe loc ţeapăn. Arestul pentru cel dintâiu condamnat va dura 2 luni şi jumĕtate, pentru următorii doi 1 lună şi jumĕtate, ear' pentru al patrulea 1 lună. Pedeapsa o vor face toţi laolaltă in aceeaşi odaie.

De la judele de instrucţie a tribunalului regesc din Deş. — D e ş, 1 Septemvre 1894. N a g y m. p. jude de instrucţie.“

La acestea „Tribuna“ adauge: Va sĕ ḍică bestialitatea gendarmilor, care au sĕvêrşit o aşa miserabilă cruḍime cu preotul Popescu, in fine este rĕsbunată. Dar cum? Cel mai pĕcătos din ei, care s'a aflat vinovat in 3 delicte, a fost osândit la 2 luni şi jumĕtate — arest de odaie, unde va avé sĕ petreacă cu soţii impreună şi odată pe sĕptĕmână va căpĕta mâncare mai puţină de cât de regulă, incolo le va merge lucru bine la toţi — s'or odihní puţin, pentru ca se-şi câştige putere nouĕ la asemenea isprăvuri. De sigur dacă unui Maghiar i-ar fi trebuit sĕ se dee satisfacţie, atunci pe lângă o pedeapsă mai aspră, nişte gendarmi atât de brutali ca şi acestia, ar fi fost concediaţi nesmintit. Ear acestia? — pot se-şi continue munca lor nobilă spre gloria eternă a „ideii de stat“.

Ne mulţumeşte insĕ şi această satisfacţie cât de mică; căci i-s'a dat prilegiu ministrului Hieronymi se vadă, cât de nedrept şi imprudent a fost el când nici preotului Popescu, nici dlui Vajda nu i-a dat credĕmênt şi luând in apĕrare pe gendarm a ḍis, că de sigur vina o poartă preotul Popescu, căci trebue că s'a impotrivit gendarmilor.

Hotărîrea aceasta a tribunalului militar este dar o desminţire categorică a ḍiselor ministrului Hieronymi, numai cât ne indoim el va trage din aceêa consecuenţele cuvenite...

Osêndiţii nostri din Seghedin.

Un corespondent al ḍiariului „Dreptatea“ raportează telefonice, că a cercetat pe osêndiţii nostri din Seghedin. Pe toţi i-a aflat sănĕtoşi şi veseli.

Din nou au mai intrat in temniţă Dl Crăciun şi ţĕranul D o ţ din comitatul Huneadoarei.

Pân' acuma sunt dară 8 Români intemniţaţi in Seghedin.

Eri i-a cercetat o deputaţiune numĕroasă de ţĕrani din Nădlac comitatul Aradului.

Intre membrii acestei deputaţiuni au fost şi femei.

Aproape jumĕtate dintre osêndiţi sunt incurcaţi in alte procese nouĕ parte de presă, parte criminale.

Dlui Dr. Ioan Raţiu s'a intentat proces criminal in afacerea cununei cu panclică treicoloră ce i-au dat damele române când a plecat la Cluşiu la pertractarea procesului „Memorandului“.

Procesul amânat contra lui Dr. V. Lucaciu se va pertracta in 22 Septembre n.

Episcopul din Gherla Szabo incă 'i face mari greutăţi, de şi Dr. V. Lucaciu este deplin absolvat din partea forurilor bisericeşti superioare. Din motivul acestei ţinute ilegale şi obstinate, Szabo este citat la Roma ad audiendum verbum.

Contra Dlui Iustin Ardelean, redactorul „Vulturului“, s'a intentat un nou proces pentru că a scris despre jidani.

Procesele noastre.

„Dreptatea“ din 13 Sept. scrie: Ieri ni-a reamintit cestiunea proceselor noastre visita gentilului jude de instrucţiune, a Dlui Gerdanovits, care insoţit de notariul tribunalului D. Zempléný şi de tălmaciul D. Jurma, a ascultat la redacţiă pe Dl Dr. Diaconovich, apoi pe Dl Dr. Branisce, care este bolnav de mai multe sĕptĕmâni, la locuinţa sa. A nume procuratura regească ni-a intentat o seriă nouă de procese, in cari susnumiţii Domni au mai fost ascultaţi odată, la 1 Septembre, observând in cestiunea limbei şi atunci, pre cum şi ieri, aceeaş ţinută ca in procesele de dintâiu.

Afară de cei 15 articoli incriminaţi, a căror seriă am publicat-o deja, procuratura a mai incriminat incă şi următoarele publicaţiuni:

„Dreptatea“ Nrul 116. 1. „Protestarea profesorilor universitari din Iaşi“, 2. „Marele meeting de protestare al Ligei culturale“ şi 3. Cronica „Maghiarisarea băieţilor valachi“. — Nrl 118. „Tinerimea noastră in foc“ (art. de fond). — Nrl 120. „Revoltele româneşti“ (art. de fond) şi „De la Arad“ (coresp.) — Nrl 125. „Escortarea părintelui Domide“ (coresp. din Blaşiu.) — Nrl 128. „Ultima lovitură“ (art. de fond) şi (ed. de seară) „Ultimul for“ (art. de fond).

„Foaia de Duminecă“ nrl 22 (adaus la nrl 117 al Dreptăţii): 1. „La procesul Memorandului“, 2. „Românimea osândită“, 3. „Congres general al associaţiunilor studenţeşti“.

Suma sumarum 26 procese. Pentru toate acestea Dl Dr. V. Branisce a primit responsabilitatea parte ca autor, parte ca redactor responsabil.

Un congres al comunelor privitoriu la chestiunea naţională.

„Revista Economică“ din Bucureşti face următoarea propunere, primită de toate diarele româneşti:

„Chestiunea Românilor de dincolo nu este cunoscută la noi in ţeară de cât de cătră orăşeni: puţini sunt sătenii care sĕ-'şi dee seamă de chestiune. De aceea propunem, ca in toamna aceasta sau primăvara viitoare un congres al comunelor sĕ aibă loc la Iaşi pentru Moldova şi in Bucureşti pentru Muntenia şi Dobrogea. Prin Liga culturală, fie-care sat sĕ delege un locuitor cu ştiinţă de carte, care sĕ asiste la congres. In aceeaşi di şi oară congresele sĕ fie deschise, ear' oratorii de frunte sĕ explice representanţilor comunelor situaţia Românilor supuşi ţĕrilor invecinate şi sĕ le arete in acelaşi timp că datorii avem noi, Românii liberi, faţă cu fraţii nostri.

„Un banchet ar puté avé loc la urma congreselor şi broşuri scrise in stil popular sĕ fie impărţite congresiştilor care sĕ-'şi iee angajamentul ca, in prima Duminecă după intoarcerea lor in sate şi la aceeaşi oară, sĕ citească conţinutul broşurii consătenilor lor. Astfel in acelaş timp, intreaga Românie va cunoaşte suferinţele fraţilor nostri. Este o datorie ca această idee sĕ fie realisată; ea va constituí un suprem omagiu de incuragiare, pe care noi Românii liberi l'am trimite Românilor martiri.“

Românii din Torontal.

Românii din Satul-nou s'au pus pe lucru, cu deosebire inteligenţa a inceput o acţiune solidară pentru apĕrarea poporaţiunei prigonită şi despoiată de multe bunuri spirituale şi materiale. Inainte de câţi-va ani, când Românii erau despărţiţi in partide, au venit aci nişte stelniţe perciunate, cari, in chipul cunoscut pe tot locul, au ocupat cea mai mare parte a comerciului, cea-ce a avut de urmare că o parte insemnată a poporului din aceasta comună şi din cele invecinate stă pe cale de a lua lumea in cap. Mulţi din fruntaşii nostri au ocrotit totdeuna pe cei cu perciuni; ba s'au aflat chiar şi unii preoţi (?!) români (?!), cari orbiţi de vorbe linguşitoare şi de motive sunătoare, sub masca liberalismului şi a toleranţei, i-au primit sub scutul lor, prin ce perciunaţii s'au pus la lucru serios di şi noapte, ca sĕ pună mâna pe cea ce poporul a agonisit cu multă trudă in deci de ani.

Acum s'a intors roata. Un perciunat de aci a mers aşa de departe in obrăznicia sa, in cât a atăcat pe stradă pe un creştin din o familie de frunte, ba s'au adunat toţi perciunaţii şi au sărit asupra onorabilului creştin ca se-l bată chiar sub acoperişul casei sale părinteşti. Aceasta faptă mârşavă a indignitat atât pe inteligenţa noastră, cât şi pe popor, şi contra perciunaţilor s'a inceput a se lua mĕsurile de apĕrare.

Românii şi Sêrbii de aici li-au arĕtat perciunaţilor dispreţul lor, cea-ce vĕdênd ei, au lăţit svonul intr'o fiţuică jidană şi incă in articol de fond, că in Satul-nou domneşte anarchismul, etc. Trecênd eri pe aici vicecomitele, care de altcum a fost primit cum se cuvine — de primariu şi notariu, s'a abătut şi la casa comunală, unde i s'au presen-

FOIŞOARA.

Doine din Bănat.

— Culese de Iulian Puticiu inv. in Pobda. —

Un pui sboară şi se duce
Altu rĕmâne şi plânge,
Şi-mi strigă cu mare glas:
Oh cureţi, nu mĕ lăsaţi;
Nu mĕ lăsaţi aici viu
Că alt pui strĕin nu ştiu,
Nici nu ştiu nici nu poftesc
Alt pui strĕin sĕ iubesc.
Oh soare prea luminate
Nu-mi făcuşi pe direptate,
Puiule cum mi-se poate
Pre cum toate le poftim
Măhniciune sĕ nu ştim.
Oh puiuţi viclean şi rĕu
Nu te temi de Dumnedeu?
Că noaptea din somn mĕ scol
Iau cuţitu sĕ mĕ omor,
Es afară se mĕ recoresc
Ca sĕ aud glas ingeresc,
Nici n'aud nici nu strigă:
Oh stăi nu te omorî
Că puiuţiu va veni,
Nici nu-mi strigă nici nu-mi dice
Oh amar şi vai de mine.

—

Astă vară prin Bănat
Eram tinerel şi gras
Dar acum la ce-am remas
La trudă şi la nĕcaz.

Mândră-i nana cu mărgele
Dragă mi şi fără ele,
Mândră-i nana cu cercei
Dragă mi şi fără ei.

Sĕraca inima mea
Mare foc arde in ea,
De-ar putea focu eşí
Mare deal ar pârjolí.

Cântă paserea pe spine
Jelnică-i inima in mine,
Frundă verde bato bruma
Tot atâta mi acuma.

Mărie poale ciurate
Rĕu te-am visat adi noapte,
Că mărama ta cea nouă
Fost'au ruptă tocmai in două,
Ore mândro ce poate fi
Poate că ne-om despărţí,
Ne-am despărţí intr'o sară
Şi ne-am bănuí o vară,
Ne-am despărţí intr'o di
Ne-am bănuí pân om fi.

—

Sfântu soare stă se'n soare
Sfânta lună stă se-l spună,
Şi se-şi ea pe soră-sa;
Că câtă ţară o umblat
Ca sora lui n'o aflat.
Sora lui din grai grăia:
Audi frate dragu-mi frate
Fi-o in lume undeva
Sĕ se ia şi soră cu frate
La Ddeu fără dreptate?
Frate-so in grai dicea:
Fie soro! eu te iau.
Soră-sa din grai grăia:
Aşa pe mine mi lua
Dacă tu frate i face
Tot o scăricea de fer
Din pământ până la ceri,
Se te sui la Ddeu
Şi pe el se-l intrebăm
Fi-o in lume undeva
Sĕ se ea şi sor' cu frate?
Frate-so când audia
El afară miş eşia
Din călcâni se intorcea
Şi din pălmi ploscăia,
Nouă inaşi miş striga
La nouă covaci i mâna
Scările din fer făcea,
Din pământ până la ceri

tat o deputaţie de jidani, cari cu fiţuica in mână s'au plâns că sunt prigoniţi, iar Măria Sa indată a făcut cercetare, in urma căreia un slujbaş comunal (controlor preste darea consumului), a fost stante pede suspendat, pe motiv că conclusul comunal prin care s'a aplicat respectivul in funcţie, incă nu este aprobat de stăpânirea comitatului. Astfel li s'a dat satisfacţie jupânilor jidani.

L'a mai supĕrat pe Măria Sa conclusul adus cu unanimitate de voturi de representanţa comunală, in sensul căruia comuna Satul-nou pentru edificarea calei ferate Petrovoselo—Satul-nou—Panciova contribueşte 100.000 fl. Măriile lor din comitat mişcă şi petrile, numai sĕ nu se facă aceasta linie ferată, ci sĕ se facă una de la Petrovoselo la Franzfeld, care ar atinge şi Satul-nou, dar locuitorii Satului-nou, fiind că au mari afaceri comerciale cu Panciova, nu pot sĕ se invoiască pentru alta linie, de cât numai pentru cea proiectată direct la Panciova. Sĕ-şi insemneze bine Măriile lor, că pentru linia Petrovoselo—Satul-nou—Franzfeld comuna Satul-nou nu va contribuí nici un creiţar orb.

J....

Din legile ţĕrii.

Legea despre economia şi poliţia de câmp.

Capul VIII.

Despre comunitatea de dealuri.

(Continuare.)

§. 61. Comunităţile de dealuri, constituite spre inaintarea intereselor culturei de viiă, dispun in sensul acestei legi pe temeiu autonom asupra tuturor trebilor ce se ţin de cercul lor de interese.

(Constituirea comunităţilor de dealuri nu este obligătoare, ci permisivă).

§. 62. Comunităţile de dealuri se pot constituí sub următoarele condiţiuni:

a) pe astfel de teritorii, cari sunt plantate cu vii sau cari pân acuma au fost cultivate cu vii, dar in urmarea devastaţiunilor filoxerei sau din alte pricini au rĕmas pustii sau de present se intrebuinţează spre alte culturi;

b) pe astfel de teritorii pe cari au fost alte culturi, pe cari insĕ se cultivă vii nouĕ.

Pe care hotar sunt o sută sau şi mai multe jugere catastrale astfel de teritorii, formând un complex intreg şi pe cari nu sunt mai puţini de 20 de locuitori, o terţialitate a proprietarilor conform proporţiunii proprietăţii pot enuncia constituirea unei comunităţi de dealuri, in care cas proprietarii celuialalt teritoriu interesat incă sunt obligaţi a se alătura la constituirea comunităţii de deal.

Dacă complexul de teritoriu de o sută de jugere este intrerupt la unu sau la mai multe locuri de teritorii mai mici, cari insĕ nu sunt mai mari ca a patra parte a intregului complex de teritoriu şi cari nu s'au intrebuinţat pentru cultura de vii şi nici de present nu sunt plantate cu vii (lose), comunitatea de deal totuş se poate constituí pentru teritoriul intreg, in care cas proprietarii astor fel de parcele intercalate sunt a se primí in legătura comunităţii de dealuri, dacă de altcum au insuşirile necesare pentru constituirea comunităţii de dealuri.

Proprietarii unui complex de teritoriu mai mic de o sută de jugere catastrale pot forma o deosebită comunitate de deal, insĕ numai cu invoirea proprietarilor intregului teritoriu ce se poate incorpora in comunitatea de deal.

Proprietarii teritoriilor mai mici separate de tot se pot primí numai la dorinţa lor in legătura comunităţii de deal esistentă in hotar; acestia insĕ participă la purtarea poverilor comune ale comunităţii de deal numai intru cât vrĕu se guste favorurile ce ofere legătura in comunitatea de deal.

(Va urma).

Cronică.

Fundaţiune nouă. Multe sunt lipitorile cari sug câştigul poporului nostru. Mai vêrtos in timpul primăverei, când se gată din hambariu puţinele grăunţe remase de la esecutori, speculanţi şi cămătarnici cari se folosesc de ocasiune imprumutând ţĕranului bucate pre lângă percente enorme, ceea ce pre mulţi i-a dus la sapă de lemn, pentru că urmând ani rĕi şi neputênd intoarce imprumutul, li-s'au vindut averile.

Preotul Nicolae Micluţa din Parţa, pricepêndu-şi chemarea, pătruns fiind de aceea şi simţênd pentru poporul sĕu, in timpul mai recent indemnând pre credincioşii sĕi premergêndu-le cu esemplu, a dăruit din al sĕu ḑece (10) chible grâu, ear invĕţătoriul de acolo Avram Blaju, care neavênd nici sĕmĕnătură şi neprimind nici bir in bucate, a cumpĕrat pre bani două (2) chible, numai ca şi el se contribue la infiinţarea unei fundaţiuni de bucate in numita comună. Poporul român de acolo insufleţit prin cuvintele şi faptele acestor doi demni conducĕtori ai sĕi, urmându-le in 5—6 ḑile, contribuí cu 80 chible = 40 cubule grâu, care după preţul destul de scăḑut de aḑi, representă o sumă de **232 fl.**

Aceasta fundaţiune, in timpul present, când duşmanii năpăstuesc cu atâta furie contra şcoalelor noastre şi a altor instituţiuni culturale, punênd tot feliul de obstacule inaintărei noastre, — are o duplă meniţiune: nu numai va mântui poporul din mânile şarlatanilor, dar peste 15—20 de ani va acoperí toate spesele cultuale din numita comună, uşorênd tot mai mult sarcinile poporului, cu atât mai vêrtos că, după cum sum informat, poporul a promis a contribuí in 2—3 ani consecuenţi in cât se vor bucura de recoaltă suficientă.

Mulţi conducĕtori ai poporului român se bucură de o stare materială satisfăcĕtoare; dar nici cât acesti mai tineri şi mai indĕrĕpt in avere n'au făcut.

In legătură cu cele de mai nainte, sĕ ating şi o cordă discordantă: am tot auḑit că in Parţa este şi un preot nevrednic, care mult a stricat şi strică poporului român de acolo provocând ură şi certe, denunţând contrarilor şi conspirând cu acestia contra tot ce este spre binele şi inăintare poporului: ticăloase fapte. După ce voiu avé date positive, după merit, nu-l voiu trece cu vederea, ca se-l cunoască in lumină adevĕrată atât superioritatea lui bisericească cât şi românimea. — U.

*

Se suia la Dḑeu;
Dḑeu când îl vedea
De departe îl sprijinea
Şi din grai aşa-i grăia:
Cum i soare inalte soare
Cum i soare asta rĕnd
De la noi tu ai venit?!
Dar soare din grai grăia:
Cu ăsta rĕnd eu am venit
Eu am venit se te 'ntreb
Fi-o in lume undeva
Că se iau pe soru-mea?
Dḑeu din grai grăia:
Haida de voia nu-ţi stric
Că mulţi sori s'or plămădí
Când îţi sta voi de pripí
Lumea mea tot îţi topí.
Dar soare aşa i ḑicea:
Că n'om pripí noi odată
Ci am pripí şi noi pe rĕnd.
El napoi se intorcea
Pe scară se cobora;
Soru-sa când îl vedea
De departe îl sprijinea
Şi din grai aşa grăia:
Auḑi frate, dragu-mi frate
Ce Dumneḑeu el ni-o ḑis!
Da soare aşa-i ḑicea:
Aşa Dumneḑeu mi-a ḑis
Că el voia nu mi-o strică
Numa eu soro te iau.
Soru-sa din grai grăia:
Aşa pe mine mi lua
Dacă tu frate i face:
O cocie de colie
De dus noi la cununie,
Şi tu frate că-i pune
Aia luniţă nuntăşiţă
Şi ăi doi luceferei
Se-mi puni tu giferei!
Dar frate-so când auḑia
El afară mi eşia
Şi din pălmi ploscăia
Şi cocie mi-şi făcea,
Tot cocie de colie
Şi-o plecat la cununie,
Şi luniţa nuntăşiţă
Şi ăi doi luceferei
El i punea giferei,
In cocie se puneau
Şi pe drum o apucau,
La Dunăre ajungeau
Dar soră-sa din grai grăia:
Auḑi frate, dragu-mi frate
Ia staţi cu cociile
De şi eu se mĕ scobor
De pe faţă se mĕ spăl
C'am plecat eu supĕrată
Şi pe faţă nespĕlată;
Dar ea nu mi se spăla
Ci in Dunăre s'arunca
Şi din grai aşa grăia:
Mai voesc Doamne voesc
Voesc hrana peştilor
De cât muerea fratelui,
Dumneḑeu cum o vedea
Trei ângeri că trimetea
Şi la ceruri m'o suia
De dreapta m'o punea
Pĕcătoşii judeca;
Cine face in lume bine
Cum trăeşte in rai de bine,
C'ai cu mesele intinse
Cu făclii albe aprinse,
Cine face in lume rĕu
Cum trăeşte in iad de rĕu,
Cu mesele resturnate
Şi cu păharele sparte,
Isvoare neisvorite
Şi de porci îs jimuite
Şi de diavoli ocolite,
Şi de atunci că nu se ea
Fratele pe sora-sa;
Cine in lume o vrea se-şi ea
Nevastă pe soră-sa,
Ca soarele o păţí,
De nevastă n'o mai găsi.

De la un alt corespondent primim in aceasta causă următoarele: Un pașiu spre progres. Credincioșii bisericei gr. or. române din Parța vĕdênd, că Românului nu i-a mai rĕmas in această țeară a sa de cât biserica și școala, vĕdênd mai departe, că școala dilnic indură lovituri de moarte de la argații guvernului, Românii gr. or. la sfatul preotului lor in 6 August v. c. au hotărit cu mare insuflețire a-și stringe șirele și a se lipí și mai tare de biserica și școala lor spre ale apĕra până la cea din urmă picătură de sânge, contra mânilor sacrilege.

Bravii nostri Românași, in amintirea acestei dile au hotărit a-și mări modestul capital bisericesc prin contribuiri benevole in grâu. Spre scopul acesta s'a esmis o comisiune in persoanele fruntașilor: Nicolae Olariu epitrop, Atanasie Surescu și Nicolae Miclău. Vrednica comisiune, insuflețită fiind de scopul pentru care s'a ales și-a inceput activitatea in 8 Aug. v. c. luând cu sine douĕ trăsuri cu cari umblând pe la casele Românilor gr. or. pentru a contribuí fie-care după putință, adunând până seara 80 chible ($40^1/_2$ șinice) grâu curat. Seara se putea cetí atât pe fețele comisiunei cât și pe a celor ce au contribuit, o bucurie nespusă și o mângăere sufletească, vĕdênd de o parte că Ddeu sfântul le-au ajutat se fie toți intr'un cuget și solidari intru implinirea scopului lor, ear de altă parte, că au făcut o faptă creștinească.

Intre cei ce au contribuit mai mult se numĕră bravii nostri economi: Moise Popoviciu jude, cu 4 chible; Trăilă Muntean 4 chible și vĕduva Cechine Filip cu 5 chible. — Iată o faptă bună și deamnă de imitat sevĕrșită de bravii Români gr. or. din Parța.

Nu se poate trece cu vederea impregiurarea, că presentându-se comisiunea la notariul comunal spre a contribuí și DSa, el așa a fost de marinimos, in cât nici n'a voit se stee de vorbă cu comisiunea. — Și-a uitat Dl Belu că e fecior de preot gr. or. român și că e crescut cu prescură românească, și-a uitat Dlui că și de present trăește din sudoarea Românilor, pe cari îi desconsideră. — De s'ar fi colectat pentru statua lui Kossuth, DSa negreșit ar fi contribuit. Rușine se-i fie!

Eară pene de cocoș. Domnule redactor! se vĕ scriu o carte cum știm noi plugarii. DVoastră, scrietorii invĕțați a scrie novele, scrieți mai serioși, adecă după cum dicem noi: mai ingrijați. Acum de când cu Haga și cu Budapesta, poate cugetați că piticii in facerea dreptății și urieși in minciuni vor se intoarcă lumea pe dos, pentru acea doară sunteți atât de ingrigiați. Nu vĕ temeți. Soarele scapă și de svărcolaci, de cum se fie intunecat de niște ceață. Tocmai așa și cu domnii unguri de la Haga și Budapesta.

Acuma sĕ mĕ intorc la brazda, că m'am fost uitat după un epure.

DVoastră cunoașteți timpul de pre orologe, ear noi de pre soare și stele, adecă: DVoastrĕ la unii oameni le diceți gendarmi, ear noi după semne „pene de cocoș". In numĕrul din urmă al „Foaiei de Dumінecă" am cetit mai multe despre acest soiu de oameni, cari așa de mult s'au indrăgostit in timpul din urmă in petrecerile noastre românești, de ar sta se le iee in dinți cu noi cu tot.

La noi, in comuna St.-Mihaiul-român in diua Sântei Mărie seara, incă s'a dat din partea tinerimei un concert impreunat cu joc, care fără pene de cocoș, poate nu era așa de frumos.

Asta calea ca valea.

Mai nainte vreme când penele de cocoș se arătau mai rar prin comunele noastre, bărbații incă se temeau de ei, muerile se ascundeau după cuptoriu eară pre prunci i-ai fi putut interca cu dênșii. Acum, de când umblă mai des s'a intors lucru: ne-am dedat cu dênșii ca și DVoastre cu procurorii.

Alt drac îi in sac.

In fruntea invitărilor era pus că părintele Nicolae Groza va ține cuvêntul de deschidere. Inainte de ținerea concertului cu vre-o douĕ dile alt preot de aici se vorbea că in nimernicia sa a mers până acolo, in cât a amenințat antistia comunală dacă va concede ținerea concertului, cu toate că la inceput chiar acesta imbărbătase tinerimea.

După ce a vĕdut că nimic nu ajută, s'a esprimat in cerc mai restrins, că la concert trebue se fie gendarmi, ca la cas dacă părintele Groza (?) va vorbi contra (?) guvernului, numai de cât sĕ fie legat.

Tot despre acel preot sĕ mai vorbește, că in ascuns cu unii preteni de ai sĕi ar ținti la nimicirea școalei noastre confesionale de aici. (Se nu fie de a intoarselea cumva. Redacț.)

Furnisare de cai. Din Banat-Comloș ni se plâng mai mulți fruntași, că Domnii din România și mai ales veterinariul șef Constantinescu, cari ingrigesc la noi furnisarea de cai pentru armata României, se poartă de tot dușmănește cu furnisorii români de dincoace și favorisează in mod bătătoriu la ochi pe un furnisor jidan din Timișoara. Cei competenți din România ar face bine dacă s'ar interesa de acest mare rĕu și l'or vindeca din rădĕcină până nu s'ar da pe față toată aceasta treabă și nepatriotică și compromițĕtoare. De altcum atragem atențiunea cercurilor hotărîtoare și a foilor din România de acum asupra acestor trebșoare, ce se continuă de un lung șir de ani in detrimentul Românilor de dincoace și spre rușinea statului național român. Deocamdată ajungă atâta.

Pedeapsă aspră. Mai mulți economi vrednici din Șuștra ni se plânsĕră in persoană dilele trecute, că cu invoirea păzitorilor, copii lor a pășunat ale lor 44 dărabe de vite pe miriștea pământuiui erarial de pe hotarul comunei Recaș. Pentru aceasta primariul și protopretorele din Recaș nu numai i-au pedepsit cu **100** fl. v. a. gloabă, ci au mai și trântit copii in prinsoare și i-au maltratat. Aceasta fără indoială este prea grea pedeapsă și prea mare apĕsare pentru bietul popor in aceste timpuri foarte grele și scumpe. Oamenii cu tot dreptul vor face arĕtare contra acestei barbarii.

Lista alegătorilor din Timiș. Comitetul central al comitatului Timiș va ține in 15 Septembre n. la 11 oare din di in sala mică o ședință, in care se va desbate asupra reclamațiunilor date contra listei alegĕtorilor de deputați dietali cu valoare pro 1895. Recla-

Ceapa.

— Poveste veche. —

Ea era evlavioasă. In fie-care sĕptĕmână se ducea la spovedanie, de și n'avea pe suflet nici cel mai mic pĕcat.

Intr'o di sta iar ingenunchiată dinaintea duhovnicului.

— Sunt o muiere pĕcătoasă, părinte.

— Ddeu iartă, copila mea. Cu toți suntem pĕcătoși. Ce-ți apasă conștiința? Vorbește deschis.

— Un pĕcat greu. Am vĕdut pe vecina Schulze in hainele sale de Duminecă; avea o panglică albastră la rochie și am invidiat-o pentru asta vreme de o clipă.

— Asta e tot, fiica mea?

Ea-l priví uimită.

— Asta nu e mult?

— Negreșit, invidia e un pĕcat, dar tu n'ai dus-o departe și te-ai căit indată. Absolvo te!

— Dă-mi părinte o ispașă pentru pĕcatul meu, ca sĕ nu perd impĕrăția ceriului.

Preotul știa că inzĕdar s'ar impotriví, de aceea dise:

— Bine! Vei avea-o. — Care mâncare iți place mai mult?

— Plăcinta cu mere.

— Și care nu-ți place?

Ea se gândí.

— Ceapa nu pot s'o sufer.

— Ei bine, drept ispașă, sĕ nu mănânci șepte dile ceapă, nici crudă, nici prăjită, nici coaptă in untură.

— Sfinția ta îți ridi de mine. Ispașa e asta? Doar și fără asta n'am nici odată poftă de ceapă.

— Nu te mai tocmí, muiere, și primește ceea ce eu ți-am dat ca pedeapsă in puterea dreptului meu.

Femeea se duse acasă.

Nu-i mai ieșea din minte lucrul acesta, nici chiar noaptea, când nu putŭ dormí, și se svĕrcolea in pat.

— Pentru ce mi-a dat pedeapsa asta? Trebue sĕ fie bun lucru ceapa, dacă el mi-a poruncit cu atâta hotărîre sĕ n'o gust ca sĕ-mi isbăvesc pĕcatul.

Acesta și alte gânduri la fel o muncíră multă vreme, până când adormí. Așa se intêmplă și a doua di.

De mai multe-ori ea luă niște cepe in mână și-și dise:

— Par că e catifea ori mĕtasă la pipăit. A fost de sigur o inchipuire prostească din partea mea, de am urît până acuma mâncarea asta.

Și ea prăjí o ceapă și o mirosí:

— Miroasă foarte plăcut! Ce proastă am fost până acuma.

Și iar o mirosí, se duse și se intoarse de o mirosí din nou.

— In sfêrșit, aproape fără se-și dea seama, ea o apucă și gustă o bucată!

— A, dar asta e minunată!

Și nu știu singură cum se intêmplă că nu rĕmase nimic din toată ceapa.

Acuma insĕ își aduse aminte de ispașă. Își făcŭ mustrări pentru lăcomia sa și-și propuse ca sĕ-și aleagă o ispașă cu mult mai grea.

Noaptea iar nu putŭ sĕ doarmă, iar nu-i mai ieșea ceapa din minte.

— Adecă sfinția sa a vrut numai sĕ-și bată joc de mine pentru prostia mea. Negreșit așa este! De ce adecă sĕ nu-i placă unui om ceapa? E darul lui Ddeu ca ori-care altul.

De odată își aduce aminte că popa i-ar fi dis: „neprăjită, necoaptă in untură". Și in mijlocul nopței se sculă și coapse două trei cepe in untură.

— Coapte trebue sĕ fie și mai bune, dise ea incet și se uita cu poftă la tingirea in care sfîrăia ceapa. De e sigur mult mai bună, alt-fel popa n'ar fi pomenit anume ceapa coaptă. Sĕ gust și eu o dată. Ddeu e mărinimos și o sĕ ierte...

Și mâncă trustrele cepele.

Peste cinci dile nu mai era in toată impregiurimea la șapte poște depărtare nici o femee și nici un bărbat, cărora sĕ le placă mai bine ceapa de cât acestei femei.

Trad. de Hus.

mațiunile au intrat de la Dorgoș, Cubin și Lipova.

Nicăiuri ca la noi. Primim următoarea scrisoare: La povățuirea Dlui preot și proprietar Petru Grozda, am făcut subscrișii o călĕtorie până la V a ț, ca sĕ cercetăm și sĕ ne intâlnim cu preaiubiții nostri martiri, cu stimații Domni advocați din Chișineu și Arad Mihaiu V e l i c i u și Aurel S u c i u, pe care îi cunoaștem fiind din părțile noastre. Am ajuns in Vaț și după ce ne-am dus și ne-am presentat directorului de temniță, l'am rugat sĕ ne dee voe a vedé și a vorbi vre-o câteva cuvinte cu iubiții nostri; dar durere, in loc sĕ fim ascultați, ne-a respins cu cuvinte dure: „Nem szabad még látni sem senkinek, takarodjatok haza ti oláhok, mit kerestek itten? azoknak jó helyük van". (Nu-i slobod nici se-i vadă nime, cărațive acasă Valahilor, ce căutați aici? Aceia au loc bun aici). Cu aceasta ne-am reintors cu ochii plini de lacrimi, intrebându-ne unii pe alții, că oare mult are sĕ sufere Românul din partea acestor ingâmfați? Oare nici odată nu vom avé și noi parte de dreptate? Ne mângâiem insĕ, că vení-va timpul, când și ale noastre suferințe vor inceta! Teodor Mornailă, Petru Simon, Ioan Ardelean, economi. E s t r i g ă t o r i u l a c e r i u!

Tricolorul național. In adunarea representanței orașului Lugoșiu s'a făcut prin Dl adv. și representant Coriolan B r e d i c e a n o curăgioasă și deamnă apĕrare a dreptului ce tricolorul nostru național are. In adunarea aceea, Românii din Lugoșiu au fost representați intr'un numĕr foarte frumos. Ilustritatea Sa Episcopul Dr. Victor Mihályi încă a fost de față. Ne place vedĕnd și pe terenul vieții municipale mai mult interes, și mai deamnă representare a causei românești, și ar fi timpul ca de toți, pretutindenea sĕ fie căutat acest teren.

Miserie. „Hazánk" aduce știri despre miseria din cele mai multe părți ale țĕrii. Recolta slabă din est an, indolența guvernului față cu chestiunile economice și indeosebi neactivitatea ministeriului de agricultură — ḑice „Hazánk" — este causa miseriei ce se prevede din toate părțile țĕrii.

Intoleranță patriotică. Foile maghiare iau in nume de rĕu, că antistia comunei Srepaia din comitatul Torontal a dat comunei Bavaniște din comitatul Timiș, de știre, in limba germană, că târgul de toamnă din est an se va ținé din 8 până in 10 Septembre. — Ambele comune nu sunt maghiare, limba germană este protocolară. De ce dară atâta intoleranță?

Pentru biserica română din Maiere au mai contribuit următorii Domni: Efta Micșianu 5 fl. și D. Utvineanțu 1 fl. v. a. — Din O r a v i ț a: Casa de păstrare poporală 10 fl. Hermina Maniu 10 fl. Helena Meheș 5 fl. Ana Mangiuca 5 fl. Dr. Alecsiu Mangiuca 4 fl. Alesandru Popovici protop. 2 fl. și Ionan Spirca 1 fl. — Din C h i n e s: Alesandru Creciunescu 1 fl. Teodor Mercia 25 cr. Maxa Duțin 25 cr. și Dimitritrie Cicău 20 cr. — Din I a b l a n i ț a: Gregor Trailovici căpitan 1 fl. — Dl Stefan și Elisaveta Pavlovici poștariu in Lugoș au dăruit 13 stichare in valoare de 160 fl. — Apoi au mai dăruit: Ilie și Ecat. Barbu 2 perdele la uși in valoare de 40 fl., George Bogdan 2 icoane in val. de 6 fl., Ecatarina Iancu din Iosefin 1 măsaiu pe pristol in val. de 25 fl. și Maria Micșan altu in val. de 15 fl.

Viriliștii Timișului. In timpul din 10—18 Septembre vor fi espuse la vedere publică in cancelaria primului vicenotariu comitatens conspectele de contribuțiune, pe a căror basă se va redacta lista viriliștilor din representanța comitatului Timiș. — In 19 și 20 Septembre n. a. c. comisiunea rectificătoare va ținé in acelaș loc ședințele sale la 10 oare a. m. sub presidiul fiscului comitatens. In aceste ședințe comisiunea rectificătoare va statorí lista viriliștilor comitatului cu valoare pe anul 1895 și va deschide totodată și asupra petițiunilor date in scris sau cu vorba de a se socotí duplu suma contribuțiunii prescrise, conform dispozițiunilor legii respective.

Episcop fără ochi. Foile patriotice publică următoarea știre: Friedric Baltik, episcopul evangelic in Liptó-Szt.-Miklós este cu simțeminte amice față de Maghiari și indrumă cu energie invĕțătorii și preoții sĕi panslaviști la lucrarea patriotică. Acestia își rĕsbună acuma asupra episcopului lor astfel, că îi trimit in epistole anonime fotografia sa cu ochii scoși. Se ḑice, că Baltik a primit pân' acuma o mulțime de astfel de epistole.

Ospitalitatea maghiară. Din articlul sforăitoriu al lui „Pesti Napló" publicat in 6 limbi doctorul Ioan Ribac, medic cercual in Neuhaus și oaspe al congresului demografic, convingĕndu-se că in Ungaria „se cultivă numai adevĕrul, binele și frumosul," mergea Duminecă seara spre casă lăudând in cugetul sĕu pre cavalerescul popor, când ajungĕnd pe bulevardul Carol, un domn se aruncă asupra lui, îi smulge lanțul și orologiul de aur, și o ia apoi la sănĕtoasa. Oaspele privește huluit in giur de sine, dar' polițist ca 'n palmă, car' paserea nocturnă cu orologiul luat de la oaspele străin dispare in stradele laterale. — Așa, așa! monologisează păgubașul. Se vede, că și domnul iubitoriu de oroloagele altora este oaspe venit la congresul demografic, căci altcum ar trebuí sĕ constat, că sau nu mĕ aflu in capitala țerei unde se cultivă numai adevĕrul, binele și frumosul, sau apoi că Pesti Napló a scris o minciună incornorată lăudând stările publice din Ungaria.

Un esemplu ca o sută. Pe protopretorul central Laslo Dőry din comitatul Tolna comisiunea disciplinară unanim l'a osândit la perderea oficiului sĕu. Dőry a făcut mari datorii și in multe casuri a stors imprumuturi de la subordinații sĕi cari n'au putut resista mai marelui lor. El n'a avut nici un feliu de avere nemișcătoare, ci numai neşte mobile, pe cari i-le au și vĕndut creditorii pe calea licitațiunii publice cu un preț neinsemnat. De și protopretorul este din familiă fruntașă, totuși nu l'au putut mântuí de căderea materială și morală, căci s'a mestecat și in treburi de eliberări de la cătăniă etc. — Pre cum cunoaștem noi mersul trebilor la noi, apoi ne temem că și acest Dőry va mai găsí vr'un oficiu bun intrĕ — naționalități.

Jăfuire in Mehala. Niște jăfuitori necunoscuți au intrat in locuința lui Andreiu Obădean din Mehala lângă Timișoara și au furat două libele despre câte 400 fl. și unul despre 135 fl. v. a. bani depuși spre fructificare, pre cum și 100 fl. bani gata și un brățariu de argint.

Foaiă catolică slovăcească. Camerariul Rákovszky, unul dintre capii conducĕtori ai catolicilor din Ungaria superioară, inființează o foaiă catolică slovăcească in Șemnițul-mare. La inființarea foii vor conlucra principele Odescalchi și mai mulți preoți.

Economiă.

Buruenile veninoase. De câte-ori nu avem prilejiu se vedem vitele umflându-se, bolnăvindu-se, ba chiar și prăpădindu-se din causă, că au mâncat cutare sau cutare burueană veninoasă și otrăvitoare; de câte-ori nu vedem, că chiar plugarii noștri neștiind, le dau asemenea burueni de mâncare. De aceea am credut, că va fi bine sĕ atragem luarea aminte a plugarilor noștri asupra celor mai insemnate burueni veninoase.

Intre buruenile veninoase cea mai insĕmnată este:

L a u r u l t u r b ă r e i (Datura stramonium), plantă din familia solaneelor care se mai numește și ciumăfaiă, ciuma fetii, earba dracului și mĕr spinos.

Laurul a fost adus din India de către Țigani, pentru florile lui albe, din cari mai târḑiu se fac niște fructe ca merele, cu ghimpi; ei intrebuințau sĕmânța din fructele acelea, ca medicină pentru umflătura rîmătorilor la grumaḑi, de aceea le mai ḑice pe multe locuri până astăḑi și porci.

Laurul a fost cunoscut din timpurile cele mai vechi; din sĕmânța lui pregăteau Indienele, Egiptenele și Persienele un fel de bĕutură de dragoste pe care ameţeau și nebuniau pe aceia pe cari le cercetau. Chiar și astăḑi se mai intrebuințează de către unele bune, pentru a face „de dragoste" și alte descântece băbești.

Toate părțile laurului sunt atât de veninoase, in cât și numai puse pe pele pot sĕ producă aprinderea și umflarea ei. Doctorii intrebuințează sĕmânța lui in medicină. Vitele miroasă din depărtare laurul și se feresc de el. De aceea și omul trebue sĕ-l cunoască și sĕ se ferească de el, sau mai bine unde-l vede sĕ-l taiă și sĕ-l sterpească, căci copii au nărav de a-se juca cu florile și fructele lui; el crește nesĕmĕnat de nimeni, prin ziduri părăsite și prin gunoaie.

E a r b a c o d r u l u i, m ă t r ă g u n a s a u c e r a ș a l u p u l u i (Atropa belladona), plantă tot din familia solaneelor, care de-asemenea este foarte veninoasă. Numai dĕunăḑi am cetit, că in Francia, eșind mai mulți copii la preumblare și căutând după măcriș, au dat de acea burueană din care incepĕnd a mânca vre-o 9 au murit intre chinurile cele mai mari. Earba codrului, după cum o arată și numele, crește prin codrii și păduri umbroase; ea sĕ intrebuințează și ca leac (medicină) la unele boale.

C u c u t a m i c ă s a u p ă t r â n j e i i c â n e l u i (Aethusa cinapium), apoi cucuta inveninată (Cicuta virosa) și cucuta găunoasă sau pătată (Comum maculatum) încă sunt plante veninoase, dar plugarii noștri nu le prea bagă in seamă și in loc sĕ le taiă și sĕ le arunce pe garduri, sau intr'alt loc, le cosesc de multe-ori și așa verḑi le dau la vite, cari fiind flămânde nu le prea aleg, ci le mănâncă lacom după care mâncare li-se umflă limba și alte părți din lăuntru, in cât de multe-ori se și prăpădesc.

Chiar și copii au rĕul obiceiu de a se juca cu cucute, din cari fac de multe-ori pușci de apă și alte jucării, cari băgându-le in gură incă pot fi primejdioase. Fiind că foile cucutelor seamĕnă cu ale pătrânjelului, acelea nu trebue suferite in apropierea straturilor de legumi, ca nu cumva in loc de frunḑe de pătrânjei, sĕ se bage in mâncări frunḑe de cucute; ele cresc părăsite pe lângă garduri și prin gunoaie.

Earba puturoasă sau burueana pucioasă (Coriandrum testiculatum) asemenea este o plantă veninoasă; ea creşte prin locurile umede şi umbroase, unde nebăgându-o vitele in samă, o pasc impreună cu alte erburi; după ce o mâncă insě, se umflă şi le păleşte „broasca grabnică“, cum se ḑice, aşa in cât, dacă nu le inţeapă păstorul ingrabă, pot chiar se plesnească sau crepe.

Omeagul, omiacul, coiful sěntoadea (Aconitum napelus) incă este o plantă veninoasă, pe care mâncându-o oile, indată se prăpădesc; ea creşte prin munţi şi crepăturile sghiaburilor de peatră.

Měrul lupului, curcubeţica sau burueana de rămf (Aristolochia clematalis) creşte prin locurile păduroase, este foarte veninoasă, dar ferběndu-se se spală muşcăturile şi ranele făcute de lupi, de aceea se şi numeşte astfel.

Brilioanca sau earba fearălor (Ascepias vincetoxicum) creşte asemenea prin păduri şi e foarte veninoasă. Cu aceasta plantă cred unele babe descântătoare, că se pot descuia ori şi ce incuietori de fer.

Spânzul sau earba nebunilor (Helleborus niger) şi spânzul roşu (Helleborus purpurscens) incă este o plantă foarte veninoasă; el creşte prin păduri, pe la umbra arborilor.

Spânzul, cât e de veninos, se intrebuinţează, mai cu seamă răděcinile lui, la boalele de grumaḑi ale rîmătorilor, trăgěndu-li-se in urechi, sau dându-li-se pisat mărunt in lăuntru câte-o lingură pentru doi rîmători.

Afară de aceasta, babele îl mai descântă şi băgându-l in beutură — fac de nebunesc pe cei indrăgostiţi, de aceea îi mai ḑic şi earba nebunilor.

Steregoaia (Veratrum album) este asemenea o plantă veninoasă, pe care mâncându-o vacile, li-se strică laptele. Cu răděcinile de steregoaie ferte, in cari se pun şi grăunţe de cucuruz, se pot otrăvi şoarecii şi alte animale stricăcioase.

Earba roşiă sau dintele dracului (Bildeus cerunus) incă este o plantă veninoasă, creşte prin locurile apătoase şi se freacă vitele cu ea, ca sě nu le prea năpăstască muştele.

Afară de acestea, se mai află următoarele plante veninoase: Laptele cânelui (Euphorbia), ceapa cioarei (Scilla autmnnalis), earba roşie inaltă (Polygonum hidropiper), earba şerpelui, spata dracului sau făliuţa (Aspidium filix mas), floarea ciumei (Cacalia albifrons), sângele dracului sau sânge de nouě fraţi (Calamus Draco) — şi altele, cari n'ar strica, ca pe unde cresc, sě le cunoască toţi plugarii nostri şi sě se ferească de ele, nu numai ei, ci sě-şi poată ferí şi vitele.

Prin o descriere cât de aměnunţită, nu se pot cunoaşte buruenile veninoase, fiind că ele nu cresc peste tot locul, ca sě se poată vedé după firea lor. De aceea plugarii mai bětrâni şi babele, cari le cunosc, vor face foarte bine, dacă le vor arěta şi la cei mai tineri, ca acestia sě se ştie ferí de ele.

I. Georgescu.

*

Sfêrşitul bancnotei de un floren. Incassarea notelor de stat de un floren inaintează mereu. Va fi mai grabnică şi incassarea cu cât ne apropiăm mai mult de terminul in care acei bani de hărtiă 'şi vor perde valoarea. In sensul legei despre incassarea bancnotelor in sumă de 200 milioane floreni datorinţa de a accepta drept plătire nota de stat de câte un floren se sfêrşeşte cu 31 Decembre 1895 in circulaţiune privată. La cassele şi oficiile publice se primesc numai până la 30 Iuniu 1896; apoi de la 1 Iuliu 1896 până la 31 Decembre 1899 se primesc incă numai la cassa de schimb şi centrală ces. şi reg. in Viena. E bine se nu perdem dar din vedere aceste terminuri. —

Filoxera la Ighiu. Lui „Kolozsvár“ i-se raportează, că ḑilele trecute un comisariu regesc de filoxeră a esaminat fundamental podgoriile de lângă opidul Ighiu in Ardeal şi a ajuns la tristul resultat că mai mult de-un jughěr de viiă e bântuit de filoxeră. Apariţia filoxerei in acest ţinut desfăşură un tablou trist al viitoriului, căci ceea ce era Tokaj pentru vierii de acolo, este Ighiul şi imprejurimile: Ţelna, Şard, Bucerdea-vinoasă, Cricău pentru poporaţiunea din acestea comune, in ceea ce priveşte isvorul de venit din cultura vinului. Se vor lua měsuri de urgenţă, ca afurisita plagă sě nu se lăţească prea mult. —

Congresul apicultorilor. Adunarea ambulantă 39-a a apicultorilor din Austro-Ungaria şi Germania s'a inceput in 3 Septembre n. in Viena. La desbateri au participat aproape 300 membri. Ivirea nestorului apicultorilor din Germania, preotul Dr. Dzierzon, a fost intimpinată de viforoase aplause indelungate. El a ţinut de pe tribună o disertaţiune plină de spirit despre intrebarea: „Ce avem de a mulţămi adunărilor ambulante şi espoşiţiunilor impreunate cu acele adunări?“ Karl Gartner, nestorul apiculturei in coşniţe de paie, are oare incă indreptăţire de a fi faţă de actuala stare a apiculturei?“ După terminarea şedinţelor a urmat banchet, apoi escursiuni şi seara representaţiune festivă in teatru. —

Higienă.

Cholera şi credinţele poporului. Revista „Şezătoarea“ (din Fălticeni), al cărei scop este studiul literaturei şi tradiţiunilor noastre populare, publică următoarea legendă populară asupra cholerei in raport cu credinţele poporului:

Boala aceasta, ce seceră mulţime de lume, e privită de sătean ca o pedeapsă dumneḑeească. „S'a inmulţit lumea peste měsură şi s'a răit di tăt, de aceea ni cearcă Dḑeu cu boali. Agheluţa (abia) esî băctu in lumi şi-i şirăt şi rău di n'are margini. Da ghini faci cel di sus di mai trimeţi pedeapsă, că doar s'or mai pocăi de răli“.

Cholera a caracterisat in popor chiar epoce. „De când eşti moşule, câţi ani ai? — „Poi dragu meu, când cholera cea mare eram flăcău“. Prin cholera cea mare el inţelege anul 1848.

Cholera se arată in unele sate sub formă de femee bětrână şi urîtă. Eram copil mic când Gh. Bârsan, depositul de poveşti şi superstiţi din casa noastră părintească, ne povestea următoarea poveste:

Intr'un sat, la casa unui gospodar, cam pe inserate, vara, când gospodarul pe prispă sta in jurul unei mese şi se ospěta cu toţi casaşii sěi, soseşte o babă despletită şi urîtă, de nu mai era alte pe lume ca ea.

— Bună vremea, ḑisě uriciunea lumei, către meseni; mâncaţi in una şi pe mine nu mě poftiţi sě 'mbuc ceva.

— Ba poftim mătuşă, nu-ţi fie cu supărare, ḑise gospodina, că mai avem de-ale gurei. Poftim şi ospětează, că om găsî noi la casa noastră atâta samă de bucate.

Baba se puse la masă, mâncă bine, privî crunt pe toţi mesenii şi apoi se sculă.

Drept mulţumită pentru ospěţ, baba ḑise:

Aflaţi oameni buni că eu îs cholera; am venit aici in satul vostru sě secer toată suflarea. De voi, fiind m'aţi intărit de la ma. nu mě acolisesc. Fiţi pe pace că n'am se fac nimic. Băgaţi insě de seamă sě nu v. fie frică, că de multe-ori frica face mai mult rěu omului ca mine. Şi sfêrşind vorbele astea, se duse. După vr'o câte-va ḑile, popa din sat nu mai avea stare; pe fie-care ceas căra câte 6—7 oameni. Nici casa gospodarului unde ospětase sluţenia de babă nu scăpă de dijmă. Peste vr'o lună satul era pustiu şi baba îşi luase catrafusele de acolo.

De choleră te umpli. Ca sě te fereşti de choleră bea rachiu cu canforă. Mâncările pipărate şi sărate te apěră de choleră.

Cholera şi ciuma se iscă in urma bătălielor, de sting pe moşnegi şi babe. Ea se arată cu cărcei. Zama de choleră, o burueană ce creşte pe lângă drumuri, incă e bună de choleră.

Doar şi pasěrile şi dobitoacele mor de choleră. Când Dḑeu sě mânie pedepseşte şi pe bietele dobitoace pentru pěcatele noastre.

Vremea cholerei se arată prin semne pe cer. Intunecimile de lună şi de soare, cutremurele de pămênt, stelele cu coadă ş. a. prevestesc timpuri grele, intre care şi cholera.

Ţěranul in vremea cholerei nu-şi pune nădejdea de cât in credinţa că Dḑeu îl va scăpa, neştiind că Dḑeu nu se va coborî sě-l apere dacă nu-i cuminte sě se păzească.

Rachiul, piperul, sarea, frecăturile cu oţet, mujdeiul ori usturoiul intreg, rachiul cu canforă ş. a. sunt leacurile care in cele mai multe casuri se intrebuinţează in contra cholerei. —

Tămăduirea cailor rîioşi. Caii atinşi de rîie se vor freca, in 3—4 sěri după olaltă, cu alifie gătită din 30 părţi de „bezină“, 12 părţi de săpun (sapon) verde, 12 părţi „oleiu (oloiu, uleu) de cade“ şi tot atâta „oleiu de terpentină“ sau şi cu un amestec alcătuit din 6 părţi „ir věnět“, 6 părţi „terpentină“, 45 părţi „vaselină“ şi 25 părţi „floare de pucioasă“. Cât ţine lecuirea, caii se spală cu apă călduţă şi săpun in fie-care dimineaţă. —

Ghicituri.

7) Dacă nu te sui suică pe suică, tătălaica-i moartă?
(De nu te sui pe scară după fěn moare vaca de foame)

8) Dârză pe dârză, cu acu neatinsă? (Curechiu, căpăţina).

9) Ciupercă neagră şi mică, de spate te ridică? (Purecele).

10) Hurdu, burdu, pe la noi prin pod? (Pisoiu in pivă).

11) Unde zace rujan, nu dă iarba un an? (Focu).

12) Tălăban pe om? (Ţolu, pricoiţa).

13) Ciută belită, pe deal se cântă? (Cimpoiu).

14) Am un tată gros, numai cu un os? (Claia cu par).

15) Plăcintate late, pre fereastră date, de voinici mâncate? (Pita 'n cuptor.)

Posta redacţiunii.

Domnului M. G. propriet. in Cr: Prea bine faci dacă vrei se iei un administrator sau inspector român la averea Dtale. Ne vom interesa. Insě de acum îţi putem comunica că cunoaştem pe un econom harnic in Jadani lângă Vinga, bun şi potrivit de acea treabă. Are avere, ştie carte şi se ocupă numai cu economia câmpului in mare. In cas de lipsă îţi vom da Dtale şi ori şi cărui reflectante adresa respectivului om.

Têrgul de producte.

In piaţele din ţările esterne comerciul este mai vivace, preţurile sunt staţionare.

In piaţa din B p e s t a comunicaţiunea şi comerciul e aproape ca in sĕptĕmăna trecută. Speciele de grâne principale se căutau. Ele variază in preţuri.

G r â u curat s'a adus puţin la têrg, nici era prea căutat. In sĕptĕmâna aceasta morile au favorisat puţin grâul de provenienţă indigenă, grâul străin nu prea era. Circulaţiunea sĕptĕmânei sĕ urcă la 150,000 măj metrice.

O v e s u l. A fost mai puţin căutat. S'au vêndut vr'o 7 mii de măji metrice şi se plătea, amĕsurat cualităţii, cu 5 fl. 90 cr. — 5 fl. 96 cr. per m. m.

C u c u r u z u l, s'a susţinut in preţ, in fine s'au vêndut cu 4 fl 95 cr.—5 fl 28 cr. Cucuruzul nou in Steinbruch lângă Bpesta se cumperă dacă este uscat cu 4 fl 99—5 fl 68 cruceri.

G r â u l este fluctucant. Preţurile variau cu 6 fl 50—6 fl 91 cr.

S ĕ c a r a incă sau căutat, cumpĕrătorii erau puţin reservaţi; din afară n'au sosit multe comande. Cu totul a fost o circulaţiune de 6000 măji metrice, iară preţul se stăbili in fine cu 5 fl. 18 cr. — 5 fl. 20 cr.

S ĕ c a r a de primăvară se da cu 4 fl. 60 cr. — 4 fl, 70 cr. in fine insĕ remase cu 4 fl. 72 cr. — 4 fl. 80 cr.

O r z u l de nutreţ şi de fabrici a remas staţionar cel ungar cu 5 fl. 20 cr. — 5 fl. 50 cr. cel din esterne nu era mai scump şi se lua in fine cu — 5 fl. 80 cr. cu vamă cu tot.

P ă s t ă i o a s e. Nu se prea căutau din afară; preţurile erau: P ă s u l a puţin căutată măre albă 5 fl. 50 cr. rotundă 6 fl. 25 cr. sură 5 fl. 25 cr. pistriţă 4 fl. 50 cr. pitică 7 fl. cr. M a z e r e 8 fl. 25 cr. — 9 fl. 25 ungară despoiată 16 fl. 10 cr. L i n t e, slab căutată, soiul mai slab 9 fl. mai bun şi despoiat, amĕsurat soiului şi mărimei până la 20 fl. M a c sur 28 fl. vênĕt 32 fl. C h i m i n, din ţară nu este, cel ollandez 38 fl. (Toate se pricepe, per 100 kilogramuri).

S ĕ m ê n ţ u r i. Sĕmênţă de trifoiu 70—72 fl. de luţernă 64—68 fl. măzĕriche 8 fl. 25 cr.— 8 fl. 75 cr. mohor 8 fl. 00 cr. — 8 fl. 50 (tot per 100 Kilogr.), de I i n 11 fl. 00 cr. — 12 fl. 50 cr.

G o g o a ş e 10 fl 50— 12 fl 75.

V i c t u a l i i. Preţurile preste tot scad incă la cei mai mulţi articoli. Gâsce 3—4 fl. Găine 80 cr. — 90 cr. — 1 fl. 20 cr. Coponi 1 fl. 80 cr. şi 2 fl. 60 cr. Ciurcan 3 fl. 50 cr. = 5 fl. — cr. Reţe 1 fl. — cr. -- 1 fl. 30 cr. Pui 1 fl. 20 cr. — 1 fl. 50 cr. per păreche en gros.

O a u ĕ, 50 până 52 dărabe 1 fl.

C a r t o f i (crumpiri, baraboi, mere de pămênt) au cădut cu 60 cr. la maja metrică: s'au vêndut galbini cu 2 fl. 00 cr. rosa nuoi 1 fl 60 cr. ca covrigii 2 fl 50 de fabrică 1 fl. 00 cr.

P r u n e sêrbeşti 8 fl. 30— 19 fl 20 cr. bosniace 9 fl. 37 cr. — 22 fl. 30 cr. — Lictar, 12 fl. 94 cr. — 14 fl. 50 cr. — M i e r e a destilată cu 33 fl. — C e a r a, notează 153 fl.

C e a p a in cuantităţi mari a remas cu a 4 fl. 80 — A i u l 37 fl *(per 100 Kilogr.)*

L â n a. Têrgul a fost bine cercetat, comunicaţiunea mai viuă ca in sĕptĕmână trecută. Lână de vară brută 91 fl. vênĕtă mai slabă 89 fl. mai bună 114 fl. defectuoasă 75 fl.

C a r n e a d e v i ţ e l. Têrgul bun. Tendenţa tare. Viţei vii 36 cr — 42 cr. tăiaţi 38 cr. — 52 cr. per Kilog. nesocotită darea de consum. — Mieii se ţin 5 fl 48 cr. — 7 fl 40 cr. părechia.

P o r c i i 44—52 cr. de chilă.

U n s o a r e d e p o r c 52 fl. 50 cr. Clisă (slanină, lard) 44 fl. — 48 fl 56 cr. amĕsurat cualităţii.

P i e i b r u t e. In sĕptĕmâna trecută s'au vêndut mai cu seamă piei de oaie, anume 6000 dărabe sêrbeşti cu 97 fl. — 2000 ardeleneşti cu 64 fl. şi 2600 macedonene cu 105 fl. per 100 kilograme.

Tariful zonelor

pentru căile ferate de stat reg. ung.

Valid din 1 August 1891

ntre Timişoara si urmatórele staţiuni.

Preţurile comunicaţiunii-vecine:

Pentru trenurile Personal = Omnibus sêu mestecate

Zona	I clasa	II clasa	III clasa
1	—.30 cr.	—.15 cr.	—.10 cr.
2	—.40 cr.	—.22 cr.	—.15 cr.

Staţiunile comunicaţiunii-vecine

	Zona		Zona
Beregseu	2	Szakálháza	1
Merczyfalva	2	Siag	1
Recasiu	2	Sant-András	1
Remetea	1	Jebel	2

Tariful de zone general

	Trenuri pers. omnib. sêu mest.			Trenuri accelerate		
Zona	I clasa	II clasa	III clasa	I clasa	II clasa	III clasa
1	50	40	25	60	50	30
2	1.00	80	50	1.20	1.00	60
3	1.50	1.20	75	1.80	1.50	90
4	2.00	1.60	1.00	2.40	2.00	1.20
5	2.50	2.00	1.25	3.00	2.50	1.50
6	3.00	2,40	1.50	3,60	3.00	1.80
7	3.50	2.80	1.75	4.20	3,50	2.10
8	4.00	3.20	2.00	4.80	4.00	2,40
9	4.50	3.60	2.25	5.40	4.50	2.70
10	5.00	4.00	2,50	6.00	5.00	3.00
11	5.50	4.40	2.75	6.60	5.20	3.30
12	6.00	4.80	3.00	7.20	6.00	3.60
13	7.00	5.30	3,50	8.40	6.50	4.20
14	8 00	5.80	4.00	9.60	7.00	4.80

Consemnarea statiunilor

şi a numerilor zonelor de cari se ţin acele staţiuni in comunicaţiunea cu T i m i ş i ó r a:

	Zona		Zona		Zona
Abony	13	Kis-Kőrős	13	Puszta-Tenyő	12
Alcsi	13	K. K. Dorozsma	8	Radna-Lippa	6
Algyő	8	Kistelek	9	Rakasdia	8
Anina	11	Kis-Szálás	12	Rácz-Szt-Péter	8
Arad	4	Kigyos	6	Remetea	1
Baja	13	Konop	7	Rekás	1
Bajmok	12	Cornea	9	Rom.-Bocşan	5
Bács Almás	12	Cőrpa	7	Rőszke	8
Baziasiu	8	Kőtegyán	10	Sarkad	10
Beregseu	1	Krassova	10	Siag	1
Berzava	8	Kruşovacz	10	Sámson	10
Bichisiu	9	Curticiu	5	Sárafalva	7
Békesföldvár	8	K. Kun-Szálás	12	Soborsin	9
Bel.-Chiseteu	3	Kutvölgy	10	Szabadka	10
Birda	3	Lesz	12	Sofronya	4
Bikity-Borsod	12	Lizzava	10	Szajol	13
Branyitzka	12	Lőkősháza	6	Szakálháza	1
Ciaba	8	Logosiu	3	Salonta	11
Csantavér	11	Maidan	9	Szarvas	12
Cs. Keresztur	13	Maros-Ilia	12	Szatymaz	8
Cséffa	12	Mehadia	11	Szeged	7
Csikeria	11	Merczyfalva	1	Szent-András	1
Ciongrad	12	Mezőberény	9	Szent-Hubert	3
Csorvás	9	Mező-Keresztes	13	Szolnok	13
Detta	2	Mező-Tur	11	Szőregh	7
Deva	13	Militics	13	Stam. Moravicza	3
Fegyvernek	13	Mokrin	11	Tavankut	11
Biseric'a-alba	7	Moritzföld-Soşdia	4	T.-Szlatina	8
Félegyháza	11	Nagy-Kikinda	4	Teregova	9
F.-Vásárhely	13	Nagy-Kőrős	13	Topolya	19
Gataia	3	Nagy-Szt-Miklos	7	Topletz	12
Gavoşdia	5	Nagy-Várad	13	Topolovetz	2
Gerendás	8	Német-Bocsán	5	Totvárad	6
Gertenyes	4	Német-Ság	2	T.-Szt.-Miklos	11
Gurasada	12	Nyársapót	13	Uj-Arad	2
Glogovatiu	4	Oravitia	9	Vadkert-Tuzlar	13
Gyertyámos	1	Orczyfalva	1	Valkány	7
Gyoma	10	Orosháza	10	Valizzora	5
Gyorok	5	Oroszlámos	6	Varjas	1
Gyula	9	Orsiova	12	Váradpüspöki	4
Halas	12	O.-Bessenyő	6	Várad Velentie	13
H. Feketehegy	13	Örményes	8	Verbász-Kula	13
Baile Erculane	11	Osi	12	Verciorova	13
Horgos	9	Palics	10	Versecz	12
H.-M.-Vásárhely	9	Paulis	6	Vinga	3
Jablonicza	10	Perjámos	8	Vojtek	9
Iassenova	6	Piski	13	Zsaguzsen	5
Iám	7	Podporány	5	Zám	12
Caransebes	6	Porta Orientalis	9	Zombor	12
Cavaran Sacul	5	Puszta Bánréve	12	Zsebely	3
Kecskemét	12	Puszta-Páka	12	Zsidovin	5
Kelebia	11	Puszta-Peteri	10	Zsombolya	3
Kétegyháza	6	Puszta-Poo	12		

Toate celelalte staţiuni se ţin de zon'a 14.

Preţurile bucatelor din piaţa Timişoarei.

De la 13 Septemvre 1894.

După notările societăţii „Lloyd" din Timişoara.

Grâu, greutatea cualit. 78 chilog. per 100 chilog.	5.65—5.80
" " " 79 " " 100 "	5.75—5.80
Sĕcară " " " " " 100 "	4.75—4.80
Orz " " " " " 100 "	5.10—5.20
Ovĕs, venturat per 100 chilogr.	5.10—5.15
Cucuruz, nou " 100 "	5.85—5.90
Rapiţă, " 100 "	9.40—9.50

Bursa de bucate din Budapesta.

De la 12 Septemvre 1894.

Grâu de primavară	fl. 6.88	—
" " toamnă	fl. 6.34	—
Ovĕs de toamnă	fl. 5.75	—
" de primavară	fl. 6.06	—
Cucuruz per Mai—Iuni	fl. 5.94	—
" " Iul.—Aug.	fl. 6.13	—
Rapiţă	fl. 9.90	—

Bursa de Budapesta din 12 Septemvre 1894.

Datoriă de stat:

Renta de aur ung. 100, 500, 1000	4%	118.60
" " " " 10.000	4%	—.—
" " " " pr. 31 Mart.		118.30
" " coroane ung.	4%	95.40
" " " " pr. 20 Mart.	4%	95.10
Obl. căilor fer. orient. 1876	5%	124.—
" " " de stat, 1889, aur., ...	$4\frac{1}{2}$	127.50
" " " " " " arg.	$4\frac{1}{2}$	103.—
Obl. cu premii ung., 100.		153.50
" " " " 50, ...		153.50
Obl. de desdaun. regal., am., ung., . . .	$4\frac{1}{2}\%$	101.—
" " " " croate	$4\frac{1}{2}\%$	102.—
Bonuri rur. ung.	4%	96.—
" " croate	4%	99.—
Obl. regul. Tisei (Seghedin)	4%	145.50
" hipot. croate, 100., ...	5%	—.—
Asemnatele cas. de stat. 6 luni, 100, ...		—.—
Datoria de stat com.. hărtia, Mai-Nov. . . .	$4\frac{2}{10}$	98.50
" " " " " Febr.-Aug. . .	$4\frac{2}{10}\%$	98.50
" " " " arg. Jan.-Jul. . . .	$4\frac{2}{10}\%$	98.50
" " " " " Apr.-Oct. . . .	$4\frac{2}{10}\%$	98.50
Renta de aur austr.	4%	119.75
Datoria de stat austr. 1854. 250, ...	4%	150.—
" " " " 1860, 500	5%	147.—
" " " " 1860, 100	5%	159.50
" " " " 1864, 100		198.—
" " " " 1864, 50		198.—
Obl. oraş. Budapesta 1890	$4\frac{1}{2}\%$	101.50
Obl. c. fr. bulg.	6%	119.—
" cu prem. sêrb. 100 fr.	3%	38.—
" " " " " " (stamp. austr.) . .	3%	39.—
" soc. p. reg. Temeş-Bega	5%	105.—

Scrisuri fonciare.

„Albina", inst. de econ. 5%	102.50
Banca civ. de credit Arad 5% 40 ani	100.—
" " " " " 5%	101.—
" " " " " $5\frac{1}{2}\%$	101.—
" de credit ardeleană 5%	100.—
" " " " $4\frac{1}{10}\%$ 40 ani	99.—
" " " " $4\frac{1}{10}\%$ 50 ani	98.50
" credit fonc. din Sibiiu 5%	102.50
" " " " " $5\frac{1}{2}\%$	—.—
" " " " " 6%	—.—
" " " " " $4\frac{1}{2}\%$	100.50
" gen. din Sibiiu 110 5% 31.3 ani	—.—
" " " 106 5% 40 ani	—.—
" " " " III. emis. 5%	102.50
" " " " IV. emis. $4\frac{1}{2}\%$	100.50
" I. de credit din Timişoara 5%	102.—
" I. " " " " $4\frac{1}{2}\%$	99.50
Imprumut. bancii ung. hipotec. 4%	128.—

S'a tipărit in „Institutul tipografic, societate pe acţiuni" in T.mişoara.